

ERIVAJADUSTEGA ISIKUTE ÕIGUSNÕUSTAMISE KÄTTESAADAVUSE PARANDAMISE TAGAMISEKS TOETUSE TAOTLUSTE HINDAMISE PROTOKOLL

Komisjoni koosolek toimus 21. veebruaril 2017. a.

Osalesid justiitsministri 16.01.2017 käskkirjaga nr 13 "Erivajadustega isikute õigusnõustamise kättesaadavuse parandamise tagamiseks teotuse jagamise konkursile esitatud taotluste hindamise ja võrdlemise komisjoni moodustamine" moodustatud komisjoni liikmed Marko Aavik, Gunnar Vaikmaa, Riina Solman ja Helen Pöldsepp.

Koosolekut juhatas Marko Aavik, protokollis Helen Pöldsepp.

Päevakord:

- 1. erivajadustega isikute õigusnõustamise kättesaadavuse parandamise tagamiseks toetuse jagamise konkursile esitatud taotluste kvalifitseerunuks lugemine;**
- 2. erivajadustega isikute õigusnõustamise kättesaadavuse parandamise tagamiseks toetuse jagamise konkursile laekunud taotluste sisuline hindamine;**
- 3. komisjoni ettepanek justiitsministrile.**

- 1. Erivajadustega isikute õigusnõustamise kättesaadavuse parandamise tagamiseks toetuse jagamise konkursile esitatud taotluste kvalifitseerunuks lugemine**

Tulenevalt justiitsministri 16.01.2017 käskkirja nr 14 „Erivajadustega isikute õigusnõustamise kättesaadavuse parandamise tagamiseks toetuse jagamise konkurss“ punktist 7 loetake taotlus konkursile kvalifitseerunuks, kui taotleja:

- on esitanud taotluse tähtaegselt;
- on registreeritud asjakohases Eesti registris;
- puhul on tegemist esindusorganisatsiooniga;
- on esitanud punktis 6 nõutud andmed;
- suhtes ei ole taotluse esitamise päeva seisuga algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust või ta ei ole pankrotis ning tal ei ole suuremat maksuvõlga kui 1000 eurot;
- on andnud Justiitsministeeriumile nõusoleku järelepärimise tegemiseks Maksu- ja Tolliametile.

Komisjon on tutvunud kõigi kolme taotlusega ning on tuvastanud, et esitatud taotlused kvalifitseeruvad konkursile.

- 2. Erivajadustega isikute õigusnõustamise kättesaadavuse parandamise tagamiseks toetuse jagamise konkursile laekunud taotluste sisuline hindamine**

2.1.1. Komisjon hindas esitatud taotlusi vastavalt justiitsministri 16.01.2017 käskkirja nr 14 „Erivajadustega isikute õigusnõustamise kättesaadavuse parandamise tagamiseks toetuse jagamise konkurss“ (edaspidi *käskkiri nr 14*) kehtestatud nõuetele punktis 6.2 – 6.12 sätestatud hindamise kriteeriumite alusel. Nimetatu kohaselt võetakse taotluse hindamisel arvesse:

- nõustamise viis ja kirjeldus;
- nõustamiskohad;
- erivajadustega isikute sihtrühma kirjeldus ja nõustatavate isikute koguarv kalendriaasta kohta;
- pakkumine nõustamise tundide koguarvu kohta kalendriaastas ning selle jagunemine nõustamiskohtade kaupa;
- kirjeldus, mil määral on täna erivajadustega isikute sihtrühmal nõustamisele juurdepääs raskendatud;

- erivajadustega isikute sihtrühma spetsiifiliste vajadustega arvestamise kirjeldus, sh kuidas tagatakse erivajadustega isikute sihtrühma nõustamine harjumuspärases keskkonnas ning nõustamiseks vajaliku juurdepääsuga ruumides;
- nõustajad, nende kvalifikatsioon ning kogemus;
- taotleja varasema kogemuse olemasolu toetatava tegevuse elluviimisel;
- taotletava toetuse suurus ja eelarve;
- taotleja poolt finantseeritava nõustamise teavitustöö kava ja kirjeldus;
- teave taotleja omafinantseeringu kohta.

Vastavalt justiitsministri käskkirjale nr 14 sõlmitakse toetuse kasutamise lepingud võitjatega kuni kolmeks aastaks. Lepinguid võidakse samadel tingimustel kuni kahe aasta võrra pikendada.

2.1.2. Erivajadustega isikute õigusnõustamise kättesaadavuse parandamise tagamiseks on toetava tegevuse piirmääraks aastas ette nähtud jagamiseks 50 000 eurot koos käibemaksuga, mis jaotatakse vastavalt taotluste mõjususele kuni kolme parima taotleja vahel. Antud konkursile laekus 3 taotlust kogusummas 97 178 eurot: Narva Kutsehaigete Ühing MTÜ (4080 eurot), MTÜ Eesti Kurtide Liit koos kaastaotlejatega Narva Invaliidide Ühing Eenar ja Tapa Päevakeskus (43 100 eurot) (edaspidi nimetatud ka Liit) ja MTÜ Eesti Puuetega Inimeste Koda (49 998 eurot) (edaspidi nimetatud ka Koda).

2.1.3. **Narva Kutsehaigete Ühing MTÜ** planeerib õigusabi andmist individuaalsenõustamiste ja seminaride läbiviimisega Narvas ja Tartus. Juriidilised konsultatsioonid toimuvad ainult Narvas (3 tundi kalendrikuus, 9 kuu jooksul kokku 27 tundi), muud konsultatsioonid ja nõustamised toimuvad Narvas esmaspäevast reedeni kella 9:00 - 14:00 (11 kuu jooksul kokku 1100 tundi) ning konsultatsioonid ja nõustamised Tartus toimuvad kord kuus. Narva Kutsehaigete Ühingu MTÜ sihtrühmaks on 50+ aastates Ida-Virumaa kutsehaiged. Üheksa kuu jooksul (aprill – detsember) prognoositakse nõustada umbes **52 isikut**.

2.1.4. **MTÜ Eesti Kurtide Liit** koos kaastaotlejatega Narva Invaliidide Ühinguga Eenar ja Tapa Päevakeskusega planeerib õigusabi andmist individuaalsete konsultatsioonidena ning telefoni ja e-kirjade teel nõustamisega. Kohtumisega õigusabi planeeritakse osutada Tallinnas (132 tundi aastas), Tartus (88 tundi aastas), Pärnus (44 tundi aastas), Tapal (33 tundi aastas) ja Narvas (110 tundi aastas) kokku **407 tundi** aastas. Projekti raames planeeritakse aastas nõustada kokku **1444 isikut**, nendest kohtumisega õigusnõustamisel nõustatakse 814 isikut ning telefoni ja e-kirja teel nõustatakse 630 isikut. Projekti sihtrühmaks on erivajadustega inimesed, kellel on tuvastatud Sotsiaalkindlustusameti poolt keskmine, raske või sügav puue ning lisaks kuuluvad sihtrühma ka nende lähedased, hooldajad, eestkostjad ja teised seotud inimesed.

2.1.5. **MTÜ Eesti Puuetega Inimeste Koda** planeerib õigusabi andmist läbi kohtumisega õigusnõustamise, telefoni teel, veebipöörduumiste ja e-kirjade teel nõustamisega ning infotundide läbiviimisega. Kohtumisega õigusabi planeeritakse osutada Tallinnas (342 tundi aastas), Tartus (88 tundi aastas), Hiiumaal Käina alevikus (88 tundi aastas), Paldiskis (88 tundi aastas), Pärnus (88 tundi aastas), Põlvas (88 tundi aastas), Jõhvis (88 tundi aastas), Rakveres (88 tundi aastas), Kuressaares (88 tundi aastas), Viljandis (88 tundi aastas), Võrus (80 tundi aastas), Valgas (160 tundi aastas), Raplas (32 tundi aastas), Jõgeval (88 tundi aastas) ja Narvas (88 tundi aastas) kokku **1582 tundi** aastas. Projekti raames planeeritakse aastas nõustada **1731 isikut**, nendest kohtumisega õigusnõustamisel nõustatakse 791 isikut, telefoni teel nõustatakse 780 isikut, veebipöörduumiste ja e-kirja teel nõustatakse 120 isikut ning infotundide korraldamine 40 isikule. Kohtumisega õigusnõustamist ei osutata juulikuus, kuna suur osa nõustamiskohtadest on juulikuus kollektiivpuhkustel ning sel ajal on nõustamiskohad suletud. Küll aga jätkub juulikuus teenuse osutamine telefoni, e-kirja, Skype ja veebipöörduumiste teel. Projekti sihtrühmaks on inimesed, kellel on tuvastatud Sotsiaalkindlustusameti poolt keskmine, raske või sügav puue ning lisaks kuuluvad sihtrühma ka nende hooldajad ja pereliikmed.

2.1.6. Liidu, Kojaga ja Narva Kutsehaigete Ühingu MTÜ taotluste võrdlemine

Komisjon leiab, et Liidu ja Kojaga taotlused eristuvad selgelt taotleja Narva Kutsehaigete Ühingu MTÜ taotlusest nii nõustamise mahu (nõustamistundide ja inimeste arv), laiema nõustamisviiside valiku (inimesel võimalik valida sobivam viis), parema territoriaalse kaetuse (oluliselt suurem arv nõustamispunkte) ja seega nõustamise kättesaadavuse poolest. Kõnesolevad kahe teise taotleja taotluses tehtud pakkumise kohaselt kaetakse nõustamisteenus mõlemas taotleja Narva Kutsehaigete Ühingu MTÜ poolt välja toodud nõustamiskohas ning viimase poolt taotluses välja toodud sihtgrupp saaks õigusnõustamist ka teiselt kahelt taotlejatelt. Seega võib hinnata Liidu ja Kojaga taotlust Narva

Kutsehaigete Ühingu MTÜ taotlusest mõjusamaks. Samuti on nende projektid üksikasjalikumad seoses teavitustöö ulatuse ning õigusnõustajate arvu ja kogemuse osas. Liidu ja Koja teavitustöö on mõjusam ning teave jõuab laiemale sihtgrupile üle Eesti. Samas, kui Narva Kutsehaigete Ühingu MTÜ teavitustöö on kitsam ning suunatud pigem vene keelt kõnelevale sihtgrupile. Narva Kutsehaigete MTÜ taotluses välja toodud õigusnõustajaid on ainult kaks ning nõustajate poolt õigusnõustamise valdkonnad on kitsamalt määratletud võrreldes Koja ja Liidu õigusnõustajate valdkondadega.

Komisjoni järeldus: komisjoni hinnangul on Liidu ja Koja poolt esitatud taotlused tunduvalt mõjusamad ning üksikasjalikumad, mis omakorda tagavad parema territoriaalse kaetuse, nõustamisviiside valiku ja mahu.

2.1.7. Liidu ja Koja taotluste võrdlemine

Võrreldes Koja projekti Liidu projektiga, on Koja projekti mõjusam suurem kasusaajate arvu osas. Nimelt planeerib Koda aastas nõustada kokku 1731 inimest, see-eest Liit planeerib nõustada aastas kokku 1444 isikut, so u 300 inimese võrra vähem. Seega on komisjon seisukohal, et Koja taotluses kirjeldatud projekti mõju sihtgrupile on suurem Liidu taotluses kirjeldatud projektist.

Nii Koda kui ka Liit on oma taotlustes ülevaatlikult kirjeldanud, kuidas tagatakse juurdepääs õigusabile arvestades konkreetse konkursi sihtgrupi vajadusi ning ühtlasi omavad mõlemad taotlejad väga pikka tegutsemise kogemust puuetega inimestega. Erivajadustega isikute sihtgruppi kuuluvad isikud on harjunud mõlema taotleja nõustamiskohtades käima, kuna ruumid on puuetega inimestele tuttavad ja füüsiliselt ligipääsetavad. Komisjon peab oluliseks välja tuua, et mõlemad taotlejad on välja toonud viipekeele tõlketeenuse väga suure tähtsuse ning võimaluse seda tagada, ilma milleta ei ole võimalik osadele inimestele teenuse osutamine. MTÜ Eesti Puuetega Inimeste Koja puhul on väga oluline välja tuua, et MTÜ Eesti Puuetega Inimeste Koda koondab 48 liikmesorganisatsiooni üle terve Eesti, ühendades 16 piirkondlikku puuetega inimeste koda ning 32 erinevate puudespetsiifilist ühendust. Kojal on võimalik osutada õigusabi tervelt 14-s maakonnas üle Eesti (kokku 15-s erinevas linnas). Liidul on võimalik osutada õigusabi üksnes viies erinevas linnas, seega oluliselt väiksemal arvul nõustamiskohtades. Lisaks katavad Koja poolt toodud nõustamiskohad enamiku (4) Liidu poolt välja toodud nõustamiskohta. Seega on komisjoni hinnangul Koja poolt pakutava õigusabiteenuse territoriaalne kaetus oluliselt parem ning teenus on suuremale hulgal inimestele paremini kätte saadav.

Komisjoni järeldus: komisjoni hinnangul on Koja poolt taotluses kirjeldatud projekti mõju sihtgrupile suurem ning ühtlasi on pakutav õigusabiteenus oluliselt paremini territoriaalselt kaetud, olles kätte saadavam suuremale hulgal inimestele.

Õigusnõustajate kogemuse ja kvalifikatsiooni osas peab komisjon Koja taotlust ja Liidu taotlust üldjoontes võrreldavateks. Koja taotluses välja toodud kolmel õigusnõustajal on suur kogemus erivajadustega isikute igapäevaste õigusvaldkondadega seotud küsimuste lahendamisega. Koda on keskendunud oma projektis esmajoonel õigusabi osutamisele kohtumisega õigusnõustamisel. Positiivsena saab välja tuua ka Koja valmidust osutada õigusnõustamist Skype vahendusel, viia läbi sihtgrupile infotunde juriidiliste teemade käsitlemisel ja tutvustamisel kahe infotunnina aastas. Lisaks peab komisjon oluliseks märkida, et MTÜ Eesti Puuetega Inimeste Koja taotluses on põhjalikumalt väljatoodud õigusabi andmise viis ja kirjeldus (alustades kuidas toimub kohtumisega õigusnõustamisele registreerumine, sihtgruppi kuuluvuse väljaselgitamine ning keskmine ajakulu sõltuvalt kohtumisega õigusnõustamise vormist). Liidu taotluses välja toodud õigusnõustajad omavad samuti varasemat praktilist kogemust puuetega inimeste õigusnõustamisel ning viiest kaasatud õigusnõustajast on kaks vandeadvokaadid. Samuti on ka Liit oma projektis keskendunud esmajoonel õigusabi osutamisele kohtumisega õigusnõustamisel.

Komisjoni järeldus: komisjoni hinnangul on Koja ja Liidu taotlustes välja toodud õigusnõustajad, nende kvalifikatsioon ning eelnev kogemus puuetega inimeste õigusnõustamisel üldjoontes võrreldavad.

Ühtlasi märgib komisjon, et Koja taotluses väljatoodud taotletava toetuse suuruse ja eelarve eest on Koja poolt pakutav kohtumisega õigusnõustamise tunnihind soodsam (31,60 eurot) võrreldes seda Liidu taotluses väljatoodud taotletava toetuse suuruse ja eelarvega, kus kohtumisega õigusnõustamise tunnihind osutub kallimaks (105,90 eurot). Selliselt on Koja eelarve läbi tunnihinna suuruse mõjusam, s.o eelarvevahendite eest saab suurem arv abivajajaid abi.

Lisaks eeltoodule leiab komisjon, et võrreldes omavahel Koja ja Liidu taotlustes väljatoodud planeeritava teavitustöö kirjeldust, on Koja teavitustöö kava ja kirjeldus üksikasjalikum ning planeeritud on kasutada rohkem erinevaid kanaleid (näiteks informatsiooni kajastamine ajakirjades Sinuga, Sotsiaaltöö, Puutepunktid; kohalikes valla- ja linnalehtedes ning maakondlikes ajalehtedes; Puuetega Inimeste Kodade ja Liitude poolt väljaantavates infokirjades ja infolehtedes; kohalike omavalitsuste veebilehtedel; teabe edastamine Sotsiaalministeeriumile, maavalitsustele, kohalike omavalitsuste sotsiaalvaldkonna spetsialistidele ja allasutuste esindajatele; teabe edastamine maakondlike Puuetega Inimeste Kodade ruumide teadetetahvil; teabe edastamine e-kirja teel erinevate Puuetega Inimeste Kodade ja Liitude ühendustesse kuuluvatele puuetega inimestele; taotleja ja tema liikmesühingute veebilehtedel; sotsiaalmeedia erinevates keskkondades; ettekanded erinevatel info- ja teabepäevadel), mille kaudu jõuaks informatsioon õigusnõustamise teenuse kohta sihtgrupini. Liidu taotluses on teavitustöö kava kitsam ning teabe edastamiseks on planeeritud informatsiooni kajastamist Tapa valla lehes (soov on kajastada ka Narva linna lehes), sotsiaalmeedia erinevates keskkondades, taotleja veebilehel, kõikidele puuetega inimeste organisatsioonidele teabe edastamine e-kirja teel ning suuliselt informatsiooni levitamine erinevates kogukondades.

Komisjoni järeldus: komisjoni hinnangul on Koja poolt planeeritud teavitustöö kava oluliselt laiaulatuslikum, mis omakorda tagab ulatuslikumalt vastava teabe jõudmise sihtgrupini.

Lähtuvalt eeltoodust on komisjoni hinnangul MTÜ Puuetega Inimeste Koja taotlus esitatud kolmest projektist kõige mõjusam, kuna teenus on paremini territoriaalselt kättesaadav, kohtumisega õigusnõustamise tunde pakutakse suuremal arvul, mõeldud on võimalikult erinevatele õigusnõustamise viisidele, et jõuda sihtgrupini võimalikult kiiresti, kohtumisega õigusnõustamise tunnihind on soodsam, so eelarve mõjusam ning ühtlasi läbi põhjaliku teavitustöö kava jõuab pakutava teenuse kohta informatsioon paremini sihtgrupini. Seejuures kõnesolevalt taotlejalt saavad õigusnõustamist ka Liidu poolt välja toodud sihtgruppi kuuluvad inimesed.

Komisjoni otsustus: eelnevast tulenevalt on komisjon seisukohal, et rahuldada tuleb üksnes MTÜ Puuetega Inimeste Koja taotlus kui kõige mõjusam taotlus, ning seda täies ulatuses. Komisjon on seisukohal, et kõike eelnevat arvestades ei ole toetuse jagamine mitme taotleja vahel otstarbekas, kuna MTÜ Puuetega Inimeste Koja taotluse täies ulatuses rahuldamine võimaldab Taotlejal viia projekti ellu täies mahus ning seega saavutada seeläbi projekti eesmärk ulatuslikumalt ja mõjusamalt.

3. Õigusabi osutamiseks ettenähtud toetuse jaotamise ettepanek justiitsministrile

Justiitsministri 16.01.2017 käskkirja nr 14 „Erivajadustega isikute õigusnõustamise kättesaadavuse parandamise tagamiseks toetuse jagamise konkurss” p 15 alusel teeb komisjon justiitsministrile järgnevad ettepanekud:

1. rahuldada täielikult MTÜ Eesti Puuetega Inimeste Koja taotlus summas 49 998 eurot aastas;
2. jätta rahuldamata MTÜ Eesti Kurtide Liidu koos kaastaotlejatega Narva Invaliidide Ühingu Eenar ja Tapa Päevakeskuse taotlus (taotleti 43 100 eurot kalendriaastas);
3. jätta rahuldamata Narva Kutsehaigete Ühingu MTÜ taotlus (taotleti 4080 eurot kalendriaastas).

Koosoleku juhataja:

Protokollija:

/allkirjastatud digitaalselt/

/allkirjastatud digitaalselt/

Marko Aavik

Helen Pöldsepp